

ผู้ใหญ่บ้านที่พึงประสงค์ของประชาชนในตำบลสันมหาพน
อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ กับการบริหารจัดการ
การเปลี่ยนแปลงหมู่บ้านสู่ความเป็นเลิศด้านการพัฒนา *

Desirable Headman of the People in San Maha Phon
Subdistrict, Mae Teang District, Chiang Mai Province in Village
Transformation Management Towards Development Excellence

เอกกรินทร์ เจียวท่าไม้ และ ธรรมพร ตันตรา

Eakkarin Jeawtamai and Thammaporn Tantra

วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

School of Administrative Studies, Maejo University

Corresponding Author, Email: mju6405405030@mju.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ
เกี่ยวกับพฤติกรรม การแสดงออก กระบวนการคิด และการทำงานของผู้ใหญ่บ้าน และ 2) เพื่อศึกษา
องค์ประกอบที่สำคัญในการเป็นผู้ใหญ่บ้าน การเปลี่ยนแปลง การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย
เชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย และการสังเกตการณ์อย่างมี
ส่วนร่วม โดยมีผู้ให้ข้อมูล จำนวน 85 คน

ผลการวิจัยพบว่า เกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้ใหญ่บ้านในตำบล
สันมหาพน ประกอบด้วย ความคาดหวังทางด้านการเป็นผู้นำที่มีพฤติกรรม การแสดงออกต่อคน
กลุ่มคน สังคมอย่างเหมาะสม ความคาดหวังและต้องการให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำชุมชนที่มีทั้ง
ภาวะผู้นำและภาวะผู้ตาม ความคาดหวังทางด้านการเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรมความซื่อสัตย์มีความ

* ได้รับบทความ: 26 ธันวาคม 2566; แก้ไขบทความ: 30 กรกฎาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 3 สิงหาคม 2567

โปร่งใสและมีอุดมการณ์ ความคาดหวังและต้องการให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำชุมชนที่สามารถแก้ปัญหาตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ความคาดหวังเกี่ยวกับการสร้างความสงบเรียบร้อยความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้เกิดขึ้นกับประชาชนชุมชน ความคาดหวังและต้องการให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำในการพัฒนาหมู่บ้านให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และความคาดหวังมุ่งหวังให้ผู้ใหญ่บ้านที่ประชาชนเลือกมาทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และผลการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญต่อการเป็นผู้ใหญ่บ้านแห่งการเปลี่ยนแปลง ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ฐานะความเป็นอยู่ของผู้ใหญ่บ้าน ที่ควรมีอายุไม่น้อยหรือมากเกินไป ระดับการศึกษาควรอยู่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป และผู้ใหญ่บ้าน ควรเป็นบุคคลที่มีฐานะความเป็นอยู่ค่อนข้างมั่นคงพออยู่พอกินครอบครัวไม่เดือดร้อน องค์ประกอบด้านความรู้ไฝ่เรียนของผู้ใหญ่บ้านจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีความไฝ่เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา องค์ประกอบของความเป็นผู้นำเชิงสถานการณ์เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับตนเอง ประชาชน ชุมชน องค์ประกอบด้านการเป็นผู้นำที่ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ คิดเชิงบวก คิดนอกกรอบ เพื่อการเปลี่ยนแปลง และองค์ประกอบที่สำคัญคือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีงาม และการประชาสัมพันธ์

คำสำคัญ: ความเป็นเลิศด้านการพัฒนา; ผู้ใหญ่บ้านพึงประสงค์; การบริหารจัดการ

Abstract

This article consisted of 2 objectives that were: 1) To investigate the expectations of the people and various sectors about expressive behavior, system of thinking, and workpiece of the village headmen and 2) To examine the important elements of being a village headmen of changes. This research study is qualitative research. Data were collected through interviews, small group discussion, and participatory observation with 85 key informants.

The research result regarding the expectations of the people towards the village headmen in San Mahaphon subdistrict included the expectation regarding leadership with appropriate behavior towards people, groups of people, and

society, the expectation and desire for the village headmen to be a community leader with both leadership and followership, the expectation regarding the village headmen had morality, honesty, transparency and vision, the expectation and desire for the village headmen to be a community leaders who solve quickly problems and respond to the needs of the people, the expectation regarding creating peace and safety in life and property for the people of the community, the expectation and desire for the village headmen to be a leader in developing the village to bring about changes for the better, and the expectation and desire for the village headmen chosen by the people could work well, efficiently and effectively. Moreover, the results of research on important elements for becoming a village leader of change found that it consisted of age, educational level, the living situation of the village headmen that meant they should not be too young or too old, educational level should be bachelor's degree or higher, and the village headmen should be a person with a relatively stable living situation, enough to support their family without suffering. Moreover, the knowledge component of the village headman must be a person who was eager to know and learn all the time. Besides, components of situational leadership to create change for yourself, people, and communities. Components of leadership that require creativity, positive thinking, and thinking outside the box for change, and the important components were creating a collaborative network, a good image and public relations.

Keywords: development excellence; desirable headman; management

1. บทนำ

ประเทศไทยมีการปกครองทั้งรูปแบบรวมอำนาจ แบ่งอำนาจ และกระจายอำนาจ ลักษณะของการรวมอำนาจทางด้านการปกครองและการพัฒนาชุมชนนั้นจะถูกส่งผ่านเป็นระเบียบกฎหมาย นโยบายยุทธศาสตร์ แนวทางการปฏิบัติ โดยมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามา

เชื่อมโยงกำกับดูแล ส่วนการแบ่งอำนาจส่งผ่านมาทางอำเภอและจังหวัด สำหรับการกระจายอำนาจมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และ องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่ประกอบด้วย เมืองพัทยาและกรุงเทพมหานคร ฯลฯ การบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชนทางด้านการการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจสังคม การศึกษาศาสนาวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข ด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน (สนธยา พลศรี, 2545, น. 125)

ในการปกครองท้องถิ่นที่มีทั้งผู้นำท้องถิ่นและผู้ท้องถิ่นที่ทำงานร่วมกันในการปกครอง การบริหารและพัฒนาท้องถิ่น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผู้นำท้องถิ่นที่เป็นผู้ใหญ่บ้านที่มีบทบาทหน้าที่อย่างเป็นทางการตามระเบียบกฎหมาย ที่ประกอบด้วยบทบาทหน้าที่เป็นผู้ช่วยในอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน อำนวยความเป็นธรรมรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย สร้างความรักความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นที่ ประสานอำนวยความสะดวกแก่ราษฎรหรือประชาชนในหมู่บ้านในการติดต่อหรือ ประชาชนในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการหน่วยงานรัฐหรือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังปัญหา และนำความเดือดร้อน ความทุกข์ร้อน และความ ต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้านแจ้งต่อส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง(กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2556)

ในฐานะนักวิจัยและการมีบทบาทตำแหน่งหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอแม่แตง จังหวัด เชียงใหม่ ทำให้ทราบว่าผู้ใหญ่บ้านมีความหลากหลายทั้งทางด้านบุคลิกภาพพฤติกรรม การแสดงออก ระบบวิธีคิด ระดับการศึกษา ฐานะ และอายุ รวมถึงการมีความหลากหลาย ทางด้านความรู้ความสามารถประสบการณ์และวิธีการทำงาน ตลอดจนการมีความหลากหลาย ด้านหลักการแนวทางวิธีการและกลยุทธ์ในการบริหารจัดการและการพัฒนาหมู่บ้านตำบล จึงส่งผลต่อการทำงานในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลที่ไม่เท่ากัน รวมถึงการบริหารจัดการและการพัฒนาหมู่บ้านตำบลให้ประสบความสำเร็จได้ไม่เท่ากัน บางหมู่บ้านตำบล ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาวิจัยถึงคุณสมบัติของผู้ใหญ่บ้านที่พึงประสงค์ของ ประชาชนในฐานะผู้นำท้องถิ่นที่จะสามารถบริหารและพัฒนาหมู่บ้านตำบลให้มีความก้าวหน้ามี ความเข้มแข็ง สร้างคุณประโยชน์ให้กับประชาชนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อพฤติกรรม การแสดงออก ระบบวิถีคิด การทำงานของผู้ใหญ่บ้านในตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัด เชียงใหม่

2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญในการเป็นผู้ใหญ่บ้านแห่งการเปลี่ยนแปลงของ ผู้ใหญ่บ้านในตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ประกอบด้วย 1) ประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านในตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 40 คน 2) ผู้นำท้องที่และอดีตผู้นำท้องที่ จำนวน 15 คน 3) ผู้แทนผู้นำท้องถื่น จำนวน 10 คน 4) ผู้แทน ผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชน จำนวน 10 คน 5) ผู้แทนภาคราชการในพื้นที่ จำนวน 3 คน 6) ผู้แทน ภาคเอกชนในพื้นที่ จำนวน 3 คน 7) ผู้แทนภาคการศึกษา จำนวน 2 คน และ 8) ผู้แทน ภาคศาสนา จำนวน 2 รูป รวมทั้งหมด 85 คน โดยมีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อมูล ปฐมภูมิ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) การสนทนา กลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม และเก็บรวบรวม ข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารวิชาการและเอกสารราชการที่เป็นทั้งแนวคิดทฤษฎี รายงานการวิจัย และระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ เพื่อมุ่งหวังให้ ได้ผลการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์โดยวิเคราะห์จากข้อมูลทุติยภูมิที่มาจากเอกสารวิชาการ ตำราเรียนที่เป็นแนวคิดทฤษฎี บทความทางวิชาการและรายงานการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ การจัดทำเวทีสนทนากลุ่ม และการสังเกตการณ์ แบบมีส่วนร่วม โดยข้อมูลทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง ทำการจำแนกหมวดหมู่ เรียงลำดับ ความสำคัญของข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาความ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัย โดยนำข้อมูลมาหาความอิมตัวและ ความสัมพันธ์ นำข้อมูลมาตีความหมายอย่างมีเหตุมีผล ทำการแปรผลหาข้อสรุปด้วยวิธีอุปนัย (Inductive Method) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบการรายงานเชิงพรรณนา

4. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีต่อ **ผู้ใหญ่บ้าน** ประกอบด้วยความคาดหวังของประชาชนต่อพฤติกรรมการแสดงออกของ **ผู้ใหญ่บ้าน** ประชาชนมีความคาดหวังและต้องการให้ **ผู้ใหญ่บ้าน** ที่พวกเขาเลือกเข้าไปเป็นผู้นำชุมชนมีบุคลิกภาพการวางตัวที่ดี แต่งกายดี มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ทางสังคม ถูกกาลเทศะ คำพูดดีอ่อนหวานนุ่มนวลน่าเชื่อถือ มีระบบวิธีคิดที่เป็นระบบคิดเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์ การกระทำทุกอย่างเป็นไปด้วยเหตุด้วยผลเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม มีการใช้อำนาจทางการเมืองการปกครองภายใต้การมีธรรมาภิบาล

1.1 **คาดหวังด้านการมีภาวะผู้นำและภาวะผู้ตาม** พบว่า ประชาชนรวมถึงภาคส่วนต่าง ๆ มีความต้องการและมีความคาดหวังให้บุคคลที่เข้ามาเป็น **ผู้ใหญ่บ้าน** มีภาวะผู้นำสูงทั้งทางด้านการปกครอง การบริหารจัดการ และการพัฒนาหมู่บ้านตำบล เป็น **ผู้ใหญ่บ้าน** ที่มีอำนาจบารมีและใช้อำนาจบารมีได้อย่างเหมาะสม สามารถสร้างแรงจูงใจต่อประชาชน เพื่อนร่วมงานให้มีพลังสร้างสรรค์เข้ามาให้ความร่วมมือต่อการพัฒนาหมู่บ้านตำบลผ่านการประชุม การทำกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ในชุมชน และการมีภาวะผู้นำนั้นต้องมีส่วนผสมของการมีภาวะผู้ตามร่วมด้วย ในลักษณะเป็นผู้นำที่สามารถสร้างได้นำได้ ในขณะเดียวกันก็ต้องตามได้ในบางสถานการณ์เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

1.2 **ความคาดหวังด้านความมีคุณธรรมความซื่อสัตย์โปร่งใส** พบว่า การมี **ผู้ใหญ่บ้าน** เป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ยุติธรรม มีการทำงานแบบโปร่งใส ยึดมั่นในหลักของคุณงามความดี ใช้อำนาจในทางที่เป็นคุณประโยชน์ ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชันเข้ามาเกี่ยวข้อง ปฏิบัติตนอยู่ในศีลในธรรม มีอุดมการณ์มีจรรยาบรรณประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื่อสัตย์เสียสละอดทน ทำงานด้วยความยุติธรรมโปร่งใส และผลของการมีคุณธรรมความซื่อสัตย์ทำให้ **ผู้ใหญ่บ้าน** ส่วนใหญ่ได้รับการยอมรับจากประชาชน

1.3 **ความคาดหวังด้านการตอบสนองความต้องการและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ** ให้กับประชาชนและชุมชนพบว่า **ผู้ใหญ่บ้าน** ที่มีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย ร่วมกับการเป็น **ผู้ใหญ่บ้าน** ที่สามารถทำงานด้านการปกครอง การดูแลความสงบเรียบร้อย การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชนและชุมชน สามารถทำงานด้านการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชนทั้งในระดับหมู่บ้านตำบลได้ สามารถทำงาน ตอบสนองความต้องการได้ตลอด 24 ชั่วโมงในยามที่ประชาชนประสบปัญหาเดือดร้อนและต้องการรับบริการ

อย่างใดอย่างหนึ่ง รวมถึงประชาชนจะมีความคิดว่าผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นที่พึ่งของประชาชนในทุกเรื่องแม้ในกรณีที่เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ผู้ใหญ่บ้านจำเป็นต้องเป็นผู้จัดการแก้ไข โดยตรงหรือประสานขอความร่วมมือเพื่อการช่วยเหลือ

1.4 ความคาดหวังของประชาชนด้านการพัฒนาชุมชน ที่มีต่อผู้ใหญ่บ้านที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ต้องการให้ผู้ใหญ่บ้านได้เข้ามาสร้างการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ ให้กับประชาชนและหมู่บ้าน ทางด้านสังคมภายในชุมชน เศรษฐกิจรากหญ้าของชุมชน การศึกษา ศาสนาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานทั่วไป สาธารณสุข ชุมชนและด้านการเมืองการปกครอง รวมถึงด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ถึงแม้ว่าไม่ได้เป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของผู้ใหญ่บ้าน แต่ ประชาชนก็ต้องการและคาดหวังได้รับจากคนที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน

1.5 คาดหวังด้านการทำงานที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลของผู้ใหญ่บ้าน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ที่อยู่ในหมู่บ้านตัดสินใจเลือกผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านตนเอง ให้เข้ามาทำงานตามบทบาทหน้าที่ทั้งด้านการเมืองการปกครอง การบริหารจัดการหมู่บ้านเพื่อให้หมู่บ้านเกิดการพัฒนาได้เท่าเทียมกับหมู่บ้านอื่น ๆ และสามารถสร้างความสุขความเจริญแก่ประชาชนภายใต้การเป็นผู้นำที่มีมีความรู้ความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้เชิงวิชาการและปฏิบัติการ ทำงานในหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย บทบาทหน้าที่ทางสังคม บทบาทหน้าที่เชิงการพัฒนาและการให้การสนับสนุนการพัฒนา การสร้างความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย และการสร้างแรงจูงใจในการเข้ามาร่วมกันทำกิจกรรมโครงการของหมู่บ้านจากภาคส่วนต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สร้างการเปลี่ยนแปลงในทางบวกให้กับหมู่บ้านตามสถานการณ์ ทำงานได้อย่างรวดเร็ว ภายใต้งบประมาณที่มีจำกัดแล้วทำให้งานหรือกิจกรรมโครงการประสบผลสำเร็จ

1.6 ความคาดหวังของประชาชนประกาศเป็นผู้ใหญ่บ้านที่กล้าคิดกล้านำกล้าเปลี่ยนแปลง จากการศึกษาพบว่า ประชาชนคาดหวังผู้ใหญ่บ้านที่คิดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม คิดแล้วสามารถนำสู่การปฏิบัติได้จริงมีความสำเร็จสู่การมีรูปธรรมในขณะเดียวกันประชาชนต้องการและคาดหวังกับผู้ใหญ่บ้านมากที่สุดคือ การนำชุมชนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ดีในทุก ๆ ด้านที่เกี่ยวกับเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของประชาชน เป็นผู้นำที่กล้าแลกกล้าชน กับสิ่งที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมความดีงาม เป็นผู้นำที่กล้าตัดสินใจเด็ดขาดในบางเรื่องบางประเด็น เป็นผู้ใหญ่บ้านที่ยืนเคียงข้างประชาชนได้ทุกสถานการณ์ มีจิตใจเป็น

นักเลงแต่ไม่ใช่อันธพาล มีเหตุมีผล เป็นได้ทั้งผู้นำที่มีความเด็ดขาดในบางโอกาสเป็นผู้นำในเชิงประชาธิปไตยในบางเรื่องแข่งได้อ่อนได้ยืดหยุ่นเพื่อส่วนรวม

2. ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นผู้ใหญ่บ้านแห่งการเปลี่ยนแปลง จากการสัมภาษณ์ การจัดเวทีสนทนา และการสังเกตการณ์จากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เคยเข้าร่วม พบว่าองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นผู้ใหญ่บ้านแห่งการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย องค์ประกอบทางด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานะความเป็นอยู่ ผลการศึกษาสรุปได้ว่ามีความสำคัญต่อการเป็นผู้ใหญ่บ้านที่พึงประสงค์และสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดเกิดขึ้นกับหมู่บ้านได้และอาจกล่าวได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพราะผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่มีอายุน้อยเกินไปด้วยเหตุผลที่บุคคลที่มีอายุน้อยประสบการณ์ด้านการนำหรือภาวะผู้นำอาจยังมีไม่มากเพียงพอต่อการเป็นผู้นำหมู่บ้าน อันหนึ่งมาจากประสบการณ์ด้านการทำงานด้านต่าง ๆ ค่อนข้างมีน้อย ความสามารถด้านอารมณ์และการอยู่ร่วมกันกับสังคมยังมีไม่มากพอ อำนาจบารมีก็ยังมีน้อยเพราะระยะเวลาของการสะสมมีน้อย ส่วนผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุมากเกินไปก็อาจส่งผลต่อการมีแรงจูงใจในการทำงานอาจลดน้อยลงไปความกระตือรือร้นไม่ค่อยมีเท่าคนรุ่นใหม่ เพราะ เป็นผู้ใหญ่บ้าน มานานมักเกิดความเบื่อหน่ายต่องาน ประกอบกับคนที่มีอายุมากจะมีปัญหาด้านสุขภาพ ดังนั้นผู้นำที่เป็นผู้ใหญ่บ้านควรมีอายุเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และงานประกันสำคัญระดับการศึกษาของผู้ใหญ่บ้านยุคใหม่อย่างน้อยควรจบปริญญาตรีขึ้นไปเพราะเป็นผู้ใหญ่บ้านแห่งการเปลี่ยนแปลงต้องอาศัยความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาการและปฏิบัติการที่เกิดจากทักษะและประสบการณ์โดยตรง และควรเป็นบุคคลที่มีฐานะความมั่นคงของครอบครัวในเชิงเศรษฐกิจ มีฐานะมีอาชีพการงานมาก่อนเป็นผู้ใหญ่บ้าน เพราะการมีฐานะทางครอบครัวมั่นคงจะส่งผลต่อการทำงานให้ชุมชนได้อย่างเต็มศักยภาพ

2.1 องค์ประกอบด้านการเป็นบุคคลที่ใฝ่รู้และชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จะเป็นปัจจัยหนุนเสริมให้ผู้ใหญ่บ้านแห่งการเรียนรู้ที่มีองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ มากมายและสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวมาประยุกต์ใช้กับการทำงานด้านการเมืองการปกครอง การบริหารจัดการ การพัฒนาหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ ประชาชนและชุมชนได้ประโยชน์จากการใฝ่รู้และการเรียนรู้ของผู้ใหญ่บ้านอย่างแน่นอน ผลการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบว่าผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่รับรู้และตระหนักว่าการแสวงหาองค์ความรู้หลายคนในหลายหมู่บ้านให้ความสำคัญกับการแสวงหาการเรียนรู้ สร้างประสบผลสำเร็จในการทำงาน การบริหารจัดการ การพัฒนาจนสร้างการยอมรับให้เกิดขึ้นกับประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ได้รับการยอมรับว่า

เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง เป็นที่พึงประสงค์ของประชาชนและหน่วยงาน องค์กร กลุ่ม องค์กรชุมชนในชุมชน

2.2 องค์ประกอบด้านการมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นผู้ใหญ่บ้านยุคใหม่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ด้วยเหตุผลที่ว่าโลกเปลี่ยน ประเทศเปลี่ยน ชุมชนเปลี่ยน ประชาชนเปลี่ยน ระบบวิธีคิดบางประการเปลี่ยนไป ดังนั้นการเป็นผู้ใหญ่บ้านที่สอดคล้องกับ สถานการณ์ต้องมีแนวความคิดที่ทันสมัย สร้างสรรค์ คิดในเชิงระบบเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้ใหญ่บ้านที่มีระบบวิธีคิดแบบบวก ไม่ควรใช้อำนาจไปในทางที่ไม่เหมาะสม เป็นผู้ใหญ่บ้านที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล กล้าคิดกล้าทำกล้าตัดสินใจเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นกับประชาชน กลุ่มองค์กรชุมชน ชุมชน และสังคม ดังนั้นการคิดเชิงสร้างสรรค์ของผู้ใหญ่บ้านยุคใหม่จึงมีส่วนสนับสนุนให้เกิดการเป็นผู้ใหญ่บ้านแห่งการเปลี่ยนแปลง

2.3 องค์ประกอบด้านการมีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์เพื่อการเปลี่ยนแปลง ผลการวิจัยตามการศึกษาวิจัยที่ได้ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในหลายภาคส่วนที่บ่งบอกว่า ผู้ใหญ่บ้านในยุคปัจจุบันต้องเป็นผู้ใหญ่บ้านที่มีความแตกต่างจากผู้ใหญ่บ้านในยุคเก่าในบางเรื่องบางประการ โดยเฉพาะองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการเป็นผู้ใหญ่บ้านที่เท่าทันกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากยุคก่อนที่มีสภาพเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ ที่เป็นยุคของข่าวสารข้อมูล ด้วยพลังด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ระเบียบกฎหมายบางอย่างมีการปรับปรุงแก้ไข บริบทชุมชนเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การเมืองการปกครองเปลี่ยนไป การบริหารจัดการมีกลยุทธ์ เทคนิค เครื่องมือใหม่ ๆ การพัฒนาความซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้นผู้ใหญ่บ้านจะต้องเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำในเชิงสถานการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพของการเปลี่ยนแปลง จึงจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการของประชาชนและชุมชน และทำให้ชุมชนก้าวไปสู่การเปลี่ยนแปลงได้ในทุกด้านตามสถานการณ์ที่แท้จริง

2.4 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ที่ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นผู้ใหญ่บ้านแห่งการเปลี่ยนแปลง จำเป็นต้องสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นต่อการพัฒนาหมู่บ้าน เพราะลำพังแต่ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชนฝ่ายเดียวมีพลังมากเพียงพอต่อการสร้างการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญก้าวหน้าได้ จำเป็นจะต้องสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมจากประชาชนในฐานะเจ้าของหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับหมู่บ้าน ให้เข้ามามีส่วนรับผิดชอบ ต่อการพัฒนาชุมชนทั้งการมีส่วนร่วมในการคิด

ร่วมวางแผน ร่วมบริหารจัดการ ร่วมกิจกรรมโครงการ ประเด็นสำคัญคือ การเข้ามาร่วมพัฒนาหมู่บ้านร่วมกันโดยโดยผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นผู้นำที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้เกิดพลังร่วมในหมู่บ้านในลักษณะทำให้ประชาชนเกิดการยอมรับ เคารพศรัทธา เป็นผู้นำมาก่อน มีผลงานและประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ จะเห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในสิ่งที่ผู้ใหญ่บ้านคิด สร้าง ทำ

2.5 องค์ประกอบด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ผู้ใหญ่บ้านที่ประสบผลสำเร็จได้ในฐานะผู้นำที่สร้างการเปลี่ยนแปลง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีเครือข่ายความร่วมมือกับบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน หน่วยงาน องค์กร สถาบันการศึกษาอย่างมากมาย เพราะด้วยบทบาทหน้าที่ทางด้านการเมืองการปกครอง การพัฒนาชุมชนจำเป็นจะต้องอาศัยปัจจัยประกอบหลายประการ เช่น บุคลากร เงิน วิชาการ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหลายภาคส่วน ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้ใหญ่บ้านยุคใหม่จำเป็นต้องมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการพัฒนาทั้งจากภายในภายนอกชุมชน เพื่อขยายโอกาสเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งสนับสนุนที่เป็นปัจจัยด้านการพัฒนา และการก้าวไปสู่การเป็นผู้ใหญ่บ้านที่พึงประสงค์ของประชาชนและชุมชน สามารถก้าวสู่ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ดีได้

2.6 องค์ประกอบด้านการสร้างภาพลักษณ์/การสื่อสารประชาสัมพันธ์ ตามผลของการศึกษาวิจัยพบว่า องค์ประกอบนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญเป็นอย่างมากต่อการเป็นผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ใหญ่บ้านแห่งการเปลี่ยนแปลง เพราะการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน จะเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะการก้าวไปเป็นผู้ใหญ่ผู้ใหญ่บ้านแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้ใหญ่บ้านก็จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีงามของตนเอง ของงาน ของประชาชน และของชุมชน ผ่านช่องทางการสื่อสารยุคใหม่ที่เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศ จากหลายช่องทาง เพราะการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีงาม กันสื่อสารข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนคนในสังคมโดยรวมได้รับรู้รับทราบการทำกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ย่อมทำให้เกิดกระบวนการยอมรับ การให้ความร่วมมือ การให้การสนับสนุน การทำงานของผู้ใหญ่บ้านให้ประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน เป็นที่ยอมรับของประชาชน สังคม ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นผู้ใหญ่บ้านที่มีศักยภาพเป็นที่พึงประสงค์ของประชาชน และสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับหมู่บ้านในทุก ๆ ด้านได้

5. อภิปรายผลการวิจัย

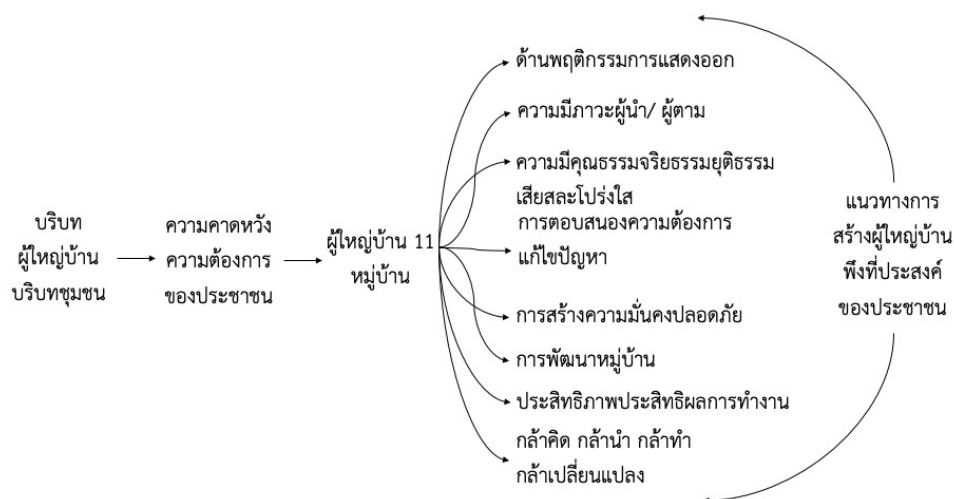
จากผลของการศึกษาวิจัยผู้วิจัยเลือกประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลได้ดังนี้ ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังผู้ใหญ่บ้านที่มีภาวะผู้นำสูงทั้งด้านการปกครอง การบริหารจัดการ และการพัฒนาหมู่บ้านตำบลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและมีความเข้มแข็ง เป็นผู้ใหญ่บ้านที่มีอำนาจสามารถสร้างแรงจูงใจทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้านตำบลโดยการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการพัฒนาของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นฤกร ไชยสุขทักษิณ, ทวีศักดิ์ พุฒสุขชี, และ วันชัย ธรรมสัจการ (2561, น. 82) ได้กล่าวว่าประชาชนต้องการผู้นำที่มีภาวะผู้นำสูงคือเป็นผู้นำที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล มีทักษะในการจูงใจให้ประชาชนปฏิบัติตามที่ตนเองกำหนดได้จนกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ซูเรียนา บางปู (2557, น. 77) ที่กล่าวว่า ประชาชนต้องการผู้นำที่มีภาวะผู้นำและเป็นผู้ใหญ่บ้านที่สามารถบริหารจัดการความขัดแย้งพร้อมกันกับการพัฒนาชุมชนได้ ด้านความคาดหวังผู้ใหญ่บ้านที่มีคุณธรรมมีความซื่อสัตย์โปร่งใส ประชาชนต้องการผู้นำที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในคุณงามความดี ทำงานโปร่งใสตรวจสอบได้เสมอ นอกจากนี้ยังต้องการผู้นำที่มีศีลธรรม มีอุดมการณ์ มีจรรยาบรรณประพฤติตนเป็นคนดี และมีจิตใจที่เสียสละ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ พระนิสทิวส์ จันทสาโรภุม (2560, น. 68) ได้กล่าวว่า สิ่งที่ประชาชนต้องการให้ผู้นำมีมากที่สุดคือ ด้านคุณธรรม ความเป็นธรรม มีความซื่อสัตย์ ไม่ทุจริต คอรัปชั่น และยุติธรรม เป็นที่ไว้วางใจของประชาชนได้ ความคาดหวังของประชาชนด้านการพัฒนาชุมชนที่พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังผู้ใหญ่บ้านที่สามารถเข้ามาสร้างการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ให้กับชุมชน สามารถพัฒนาหมู่บ้านตำบลให้มีความเข้มแข็ง ประชาชนอยู่ดีมีสุข ถึงแม้ว่าบทบาทตามระเบียบกฎหมายของผู้ใหญ่บ้านคือการปกครอง และการทำงานตามหน่วยงานองค์กรที่กำกับดูแลมอบหมายให้ ซึ่งได้สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ อภิชาติ พานสุวรรณ และ อติสร ภู่อาระ (2562, น. 60) ที่ได้กล่าวว่า ประชาชนต้องการผู้นำที่สามารถพัฒนาหมู่บ้านตำบลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านเศรษฐกิจ ด้านการรักษา/อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการศึกษา และคาดหวังให้ผู้นำทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกันกับการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังให้ผู้ใหญ่บ้านสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

การอภิปรายผลเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ใหญ่บ้านแห่งการเปลี่ยนแปลงที่พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และสถานะความอยู่ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้ใหญ่บ้านสามารถปกครอง บริหารจัดการและพัฒนาชุมชนได้จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในบางชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ วิภา รุ่งจรัส (2560, น. 121) ที่กล่าวว่า ผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุระหว่าง 35-55 ปี จะมีศักยภาพในการทำงานทุก ๆ ด้านได้ดีกว่าผู้ใหญ่บ้านที่อายุ 65 ปีขึ้นไป เพราะสามารถใช้ความรู้ เทคนิคเครื่องมือทางวิชาการมาประยุกต์ใช้กับการทำงาน และเป็นวัยที่ใฝ่เรียนรู้ หาคำรู้ทั้งจากสถาบันการศึกษาและประสบการณ์จากผู้ใหญ่บ้านหรือปราชญ์รอบตัว ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงระดับการศึกษาที่สูงยิ่งส่งผลต่อการนำเอาเทคนิคเครื่องมือวิธีการสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และด้านสถานะความเป็นอยู่พบว่า ยังมีฐานะครอบครัวยังคงมากเท่าไรการทำงานก็จะมีมากตามไปด้วย เพราะไม่ต้องกังวลเรื่องปากท้องของตนเองและครอบครัว องค์ประกอบสำคัญที่หนึ่งอย่างที่พบในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์เพื่อการเปลี่ยนแปลง ที่พบว่าผู้ใหญ่บ้านที่รู้เท่าทันสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม ความทันสมัยของเทคโนโลยี การสื่อสาร ระเบียบกฎหมายที่ปรับเปลี่ยนตามกาลเวลา การเมือง และเทคนิคเครื่องมือใหม่ ๆ ที่ใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ปณิวิช ศรีกุล, ชาดิชัย อุดมกิจมงคล, และ จิตติ กิตติเลิศไพศาล (2563, น. 34) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านสามารถทำงานให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ คือการมีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ไสพส บุญโส, ศิริรัตน์ อุดมพันธ์, สาวิตรี มูลศรี, และ สุกัญญา ดีตา (2564, น. 12) ได้สรุปผลวิจัยไว้ว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านจำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม และภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ในการปกครอง การบริหารจัดการ และการพัฒนาชุมชน ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์ที่ได้ค้นพบว่าความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้ใหญ่บ้านมาอยู่หลายประการ ซึ่งส่งผลให้เกิดเป็นแนวทางในการสร้างผู้ใหญ่บ้านที่พึงประสงค์ สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1. ความคาดหวังของประชาชนต่อผู้ใหญ่บ้านที่พึงประสงค์

7. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถหาข้อเสนอของการวิจัยที่ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 ด้านนโยบายของรัฐบาล ควรให้ความสนับสนุนทั้งเรื่องบทบาทหน้าที่ที่เป็นไปตามระเบียบกฎหมายและบทบาททางสังคมที่ประชาชนคาดหวัง โดยควรพิจารณาเรื่องค่าตอบแทน และสวัสดิการของผู้ใหญ่บ้าน

1.2 ด้านการบริหารจัดการ ควรให้การสนับสนุนการให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการทางวิชาการ การบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง การบริหารจัดการเชิงสถานการณ์ การบริหารจัดการความขัดแย้ง ในการผู้ใหญ่บ้านที่การอบรมหรือผลักดันเข้าสู่การศึกษาในระบบ

1.3 ด้านการปฏิบัติการ ควรผลักดันให้เกิดผู้ใหญ่บ้านต้นแบบ และผู้ใหญ่บ้านรุ่นใหม่ที่มีพฤติกรรมแสดงออกเป็นไปตามที่ประชาชนพึงประสงค์ เป็นผู้ใหญ่บ้านที่ปลอดจากอิทธิพลทางการเมือง และเครือข่าย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังที่ประชาชนในหมู่บ้านในอำเภออื่น ๆ ทั้งในจังหวัดเชียงใหม่และในจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศไทย ที่มีลักษณะบริบทที่แตกต่างหรือ คล้ายคลึงกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยและองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ใหญ่บ้าน แห่งการเปลี่ยนแปลงในตำบล อำเภอ และจังหวัดในประเทศไทย

2.3 ควรศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีความสัมพันธ์จนก่อให้เกิดเป็นปัจจัยหรือ องค์ประกอบของการเป็นผู้ใหญ่บ้านที่พึงประสงค์บนขอบเขตพื้นที่วิจัยอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2556). *ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง เรื่องจำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักรแยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2555*. กรุงเทพฯ: สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง.

ชูเรียนา บางปู. (2557). *ภาวะผู้นำและการจัดการความขัดแย้งในการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต)*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

นฤกร ไชยสุขทักษิณ, ทวีศักดิ์ พุฒสุขชี, และ วันชัย ธรรมสัจการ. (2561). ผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการขับเคลื่อนสุขภาวะชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. ใน *การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1 "มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์: พลัฏปัญหาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน"* (น. 82). มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา: สงขลา.

ปณินวิช ศรีกุล, ขาดิชัย อุดมกิจมงคล และจิตติ กิตติเลิศไพศาล. (2563). ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ "ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 5"*. (น. 34). มหาวิทยาลัยราชธานี: อุบลราชธานี.

พระนัสทิวส์ จันทสาโรภุชม. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบล
แกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต).

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

วิภา รุ่งจรัส. (2560). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ
ผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 6(2), 119-127.

สนทยา พลศรี. (2545). หลักสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

โสฬส บุญโส, ศิริรัตน์ อุดมพันธ์, สาวิตรี มุลศรี, และ สุกัญญา ดีตา. (2564). ภาวะความเป็นผู้นำ
ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย. วารสารสังคมศาสตร์
บูรณาการ, 1(3), 9-16.

อภิชาติ พานสุวรรณ, และ อติสร ภูสาระ. (2562). บทบาทผู้นำในการพัฒนาชุมชนบ้านลาว
อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง. วารสารวิชาการจัดการบริหาร, 21(1), 53-68.